

Doç. Dr. ERKAN AYDIN

**GELİR VERGİSİ VE KURUMLAR VERGİSİ AÇISINDAN
VAKIFLARIN
VERGİLENDİRİLMESİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR	XV
GİRİŞ	1

Birinci Bölüm

VAKFIN HUKUKİ NİTELİĞİ

1.1. Vakıf Kavramı ve Ülkemizdeki Tarihi Gelişimi.....	5
1.1.1. Genel Olarak.....	5
1.1.2. Vakıf Terimi.....	5
1.1.3. Vakfın Ülkemizdeki Tarihi Gelişimi	6
1.2. Hukuki Bir Kavram Olarak Vakıf.....	10
1.2.1. Genel Olarak	10
1.2.2. Vakfın Unsurları.....	11
1.2.2.1. Malvarlığı	11
1.2.2.2. Malvarlığının Belirli Bir Amaca Tahsis Edilmesi.....	12
1.2.2.3. Vakfın Amacının Sürekli Olması.....	13
1.3. Vakfın Türleri	14
1.3.1. Genel Olarak.....	14
1.3.2. Olağan Vakıflar	14

1.3.3. Kamuya Yararlı Vakıflar	14
1.3.4. Yardım Vakıfları.....	15
1.3.5. Aile Vakıfları.....	16
1.3.6. Mazbut Vakıflar.....	16
1.3.7. Mülhak Vakıflar	17
1.3.8. Cemaat Vakıfları.....	18
1.3.9. Esnaf Vakıfları	18
1.4. Vakfın Kuruluşu.....	19
1.4.1. Genel Olarak.....	19
1.4.2. Vakfın Kurucusunun Nitelikleri	19
1.4.3. Vakfın Kurulması İşleminin Şekli	20
1.4.4. Vakıf Senedinin İçeriği	21
1.4.5. Vakfın Tescili ve Tüzel Kişilik Kazanması	22
1.5. Vakfın Organları.....	23
1.5.1. Genel Olarak.....	23
1.5.2. Vakfın Zorunlu Organı Olarak Yönetim Organı	23
1.5.3. Yönetim Organının Görevleri	24
1.5.4. Vakfın İradi Organları	26
1.5.5. Vakfın Şube ve Temsilcilikleri	26
1.6. Vakfın Muhasebesi	27
1.6.1. Genel Olarak.....	27
1.6.2. Vakıflarda Muhasebe Düzeni	27
1.6.3. Tutulacak Defterler.....	28
1.6.4. Beyanname Verme ve Bildirimde Bulunma Yükümlülüğü.....	29
1.7. Vakfın Denetimi	30
1.7.1. Genel Olarak	30
1.7.2. Denetimin Kapsamı.....	30
1.7.3. Denetimin Sonucu	31
1.8. Vakfın Sona Ermesi.....	32
1.8.1. Genel Olarak.....	32

1.8.2. Vakfı Sona Erdiren Sebepler.....	32
1.8.3. Vakfın Sona Ermesinin Sonuçları.....	33

İkinci Bölüm

VAKIFLARA AİT İKTİSADİ İŞLETMELERİN VERGİLENDİRİLMESİ

2.1. İktisadi İşletme Kavramı.....	35
2.1.1. Genel Olarak.....	35
2.1.2. İşletme	35
2.1.3. Ticari İşletme	36
2.1.4. İktisadi İşletme	37
2.1.5. İktisadi İşletmenin Unsurları.....	37
2.1.5.1. Gelir Sağlamayı Hedeflemek.....	37
2.1.5.2. Devamlılık.....	39
2.1.5.3. Bağımsızlık.....	40
2.1.6. Esnaf İşletmesi Kavramı ve Esnaf İşletmesi Sınırının Aşılması.....	41
2.2. Vakıflar Bakımından İktisadi İşletmeler	43
2.2.1. Genel Olarak	43
2.2.2. Vakıfların İktisadi İşletme Sahibi Olmalarının Sonuçları	44
2.2.3. Kurumlar Vergisi Bakımından Vakıflara Ait İktisadi İşletmeler	46
2.2.3.1. Kurumlar Vergisi Mükellefiyeti	46
2.2.3.2. Kurumlar Vergisi Kanunu Bakımından İktisadi İşletmelerin Özellikleri	49
2.2.3.2.1. İktisadi İşletmenin Vakfa Bağlılığı.....	50
2.2.3.2.2. İktisadi İşletme Özelliğini Taşıma	51
2.2.3.2.3. İktisadi İşletmenin Devamlılığı	56
2.2.3.3. Vergi Muafiyeti Tanınan Vakıflara Ait İktisadi İşletmeler	59

2.2.3.4. Yabancı Vakıflara Ait İktisadi İşletmeler	60
2.2.3.5. Vakıf Üniversitelerinin Kurumlar Vergisi Mükellefiyeti Sorunu	60
2.2.3.6. Kurumlar Vergisi Tarhiyatının Muhatabı	62
2.2.3.7. Vakıflara Ait İktisadi İşletmelerin Vergi Ödevleri	63
2.2.3.7.1. Kurumlar Vergisi Mükellefi Olarak Vergi Borcunu Ödeme Ödevi	64
2.2.3.7.2. Vakıflara Ait İktisadi İşletmelerin Şekli Vergi Ödevleri	65
2.2.3.7.2.1. Bildirimde Bulunma Ödevi	65
2.2.3.7.2.2. Defter Tutma Ödevi	66
2.2.3.7.2.3. Belge Düzenine Uyuma Ödevi	67
2.2.3.7.3. Vakıflara Ait İktisadi İşletmelerde Vergi Sorumluluğu	68
2.2.3.7.4. Vakıfların İktisadi İşletmeleri Bakımından Vergi Sorumluluğu	69
2.2.3.7.5. Vergi Kesintisi Yapma Sorumluluğu	69
2.2.4. Vakıflara Ait İktisadi İşletmelerde Kurum Kazançlarının Tespiti	71
2.2.4.1. Hasılatın İndirilecek Giderleri	71
2.2.4.1.1. Gelir Vergisi Kanunu'na Göre İndirilecek Giderler	71
2.2.4.1.2. Kurumlar Vergisi Kanunu'na Göre İndirilecek Giderler	73
2.2.4.1.3. Zarar Mahsubu	75
2.2.4.1.4. Diğer İndirimler	76
2.2.4.2. Hasılatın İndirilemeyecek Giderleri	77
2.2.5. Vakıflara Ait İktisadi İşletmelerde Kurumlar Vergisinin Beyanı, Tarhi ve Ödenmesi	79
2.2.5.1. Yıllık Kurum Kazancının Beyanı ve Kurumlar Vergisinin Tarhi	79
2.2.5.2. Yıllık Beyanname Üzerinden Hesaplanan Kurumlar Vergisinden Mahsup Edilen Vergiler	80

2.2.5.2.1. Geçici Vergi	80
2.2.5.2.2. Kesinti Yoluyla Alınan Vergiler	81
2.2.5.2.3. Yabancı Ülkelerde Ödenen Vergiler	82
2.2.5.3. Kurumlar Vergisinin Ödenmesi	82
2.2.6. İktisadi İşletmeler Tarafından Vakıflara Yapılan Kar Dağıtımında Vergi Kesintisi	82

Üçüncü Bölüm
VAKIFLARIN İKTİSADİ İŞLETME
KAPSAMI DIŞINDAKİ GELİRLERİNİN
VERGİLENDİRİLMESİ

3.1. Vakıfların İktisadi İşletme Dışında Sağlayabileceği Gelirler	89
3.1.1. Genel Olarak	89
3.1.2. Vakıfların Kesinti Yoluyla Vergilendirilen Gelirleri	91
3.1.2.1. Vakıfların Kesinti Yoluyla Vergilendirilen Gayrimenkul Sermaye İratları	91
3.1.2.2. Vakıfların Kesinti Yoluyla Vergilendirilen Menkul Sermaye İratları	95
3.1.2.2.1. Vakıfların Gelir Vergisi Kanunu Madde 94 Kapsamında Kesinti Yoluyla Vergilendirilen Menkul Sermaye İratları	95
3.1.2.2.2. Vakıfların Gelir Vergisi Kanunu Geçici Madde 67 Kapsamında Kesinti Yoluyla Vergilendirilen Menkul Sermaye İratları ...	97
3.1.2.3. Vakıfların Kesinti Yoluyla Vergilendirilen Değer Artışı Kazançları	99
3.1.2.4. Vakıfların Kesinti Yoluyla Vergilendirilen Diğer Gelirleri	100
3.1.3. Vakıfların Kesinti Yoluyla Vergilendirilmeyen Gelirleri	101
3.2. Vakıflara Yapılan Bağış ve Yardımlar	104
3.2.1. Genel Olarak	104

3.2.2. Vakıflara Gelir Vergisi Kanunu'na Göre Yapılan Bağış ve Yardımlar	104
3.2.3. Vakıflara Kurumlar Vergisi Kanunu'na Göre Yapılan Bağış ve Yardımlar	105
3.2.4. Gıda Bankacılığı Faaliyetinde Bulunan Vakıflara Yapılan Bağışlar.....	108
3.2.5. Vakıflara Yapılan Kültür ve Turizm Amaçlı Bağış ve Yardımlar	109
3.2.6. Vakıflara Yükseköğretim Kanunu'na Göre Yapılan Bağış ve Yardımlar	111
3.3. Vakıflara Vergi Muafiyeti Tanınması.....	113
3.3.1. Genel Olarak	113
3.3.2. Vakıflara Vergi Muafiyeti Tanınmasının Koşulları	114
3.3.2.1. Faaliyet Konusu ve Süresine İlişkin Koşullar	114
3.3.2.2. Defter Tutma, Malvarlığı, Yıllık Gelir ve Gelirin Harcanmasına İlişkin Koşullar	115
3.3.2.3. Muafiyet Talebinin Usulüne İlişkin Koşullar.....	117
3.3.3. Vergi Muafiyeti Tanınan Vakıfların Yükümlülükleri.....	118
3.3.4. Vakıfların Vergi Muafiyetinin Kaldırılması.....	119
SONUÇ	121
KAYNAKÇA	129